

Респондент: Самойленко Анжеліка Вікторівна, (54 роки).

Хто записав: провідний редактор
(з видавничої діяльності та сайту)
інформаційно-видавничого відділу
Національного музею Голодомору-геноциду
Любов Гоцуляк.

Дата запису: 14.09.2022 р.

Спосіб проведення інтерв'ю: аудіодзвінок.

Національний музей Голодомору-геноциду, так, ми знаходимося в місті Києві.

Я... трошки, вибачте, я можу іноді переходити на російську, бо, як Вам сказати, я володію вільно і російською, і українською, але місто наше було більш російськомовним, тому я можу затримувати розмову, там, щоб перевести на українську собі в голові, то, ну, таке... Зрозуміли, да?

Так, так, я зрозуміла, да. Дивіться, ці свідчення ми збираємо для нашого архіву, музею, аби ними могли користуватися як історики, так якісь дослідники різні, науковці. І я хотіла би запитати, аби Ви... запитати Вас, чи Ви не проти, аби ними так користувалися люди і аби вони також використовувались...

...Ні, я не проти, я цього не боюсь, бо всьо, що я Вам скажу, то є правда.

...І аби вони також використовувались не-не на комер... не в якихось комерційних установах, ну, типу, не-не з комерційною метою вони будуть використовуватися...

...Так-так-так-так...

... це безумовно. Да. І, тобто Ви погоджуєтесь, правильно?

Так, так.

Дивіться, найперше, що я хотіла, аби Ви, будь ласка, представилися: прізвище, ім'я, по батькові, скільки Вам років та де, власне, на момент повномасштабної війни...

...знаходжуся.

Так.

Гаразд, я Вас зрозуміла. Я, Самойленко Анжеліка Вікторівна, зараз знаходжуся в селищі Війтівці Вінницької області, міста Хмільник.

Скільки Вам років?

54.

І... А народилися і проживали все життя Ви у Маріуполі?

Не, я з міста Макіївка. В Маріуполь я попала після закінчення Макіївського медичного училища.

Але на момент початку повномасштабного вторгнення росії Ви знаходилися саме в Маріуполі?

Я була в Маріуполі.

Розкажіть, будь ласка, як особисто для Вас розпочався ранок 24 лютого?

Я відправила свого чоловіка на роботу. В мене був другий день вихідного, бо я працювала кондуктором, і в нас «два через два» – такий графік. День – перша зміна, день – друга зміна, там, і... Не – два дня першої, два дня друга і два дня вихідних. Ось, і я відправила чоловіка на роботу. Перед цим вже... були розмови такі. Чоловік не вірив, що путін зважиться на наступ, хоча він по контракту служив.

Ми думали, що це все так дуже довго не буде. Подзвонив мені чоловік, сказав, що вони працювати не будуть, і його відправляють додому, забрали документи на машину. Він працював в фірмі «Каскад». Є така в Маріуполі фірма. Ну... чоловік приїхав додому і пішов до воєнкомату.

У мене чоловіка... не було з ним зв'язку... місяці три...(плаче)... Я не знала, живий, не живий, що з ним. І він не знав про мене нічого. Але ми вже знайшли коли друг друга, вже, ну как, вже розмовляли про від'їзд, про те...

А скажіть, будь ласка, коли почав зникати зв'язок... у місті зникнув зв'язок?

Десь через неділю. Ета... двадцять четверте... ну... на початку березня почав зникати зв'язок. Ще десь ловило, ловило, а потім... А потім вони «Фенікса» свого закидали, закидали дуже трошки, не всі змогли... взяти ці картки, не всі. Ну хоч б на «вайбер» можна ж було дзвонити, розумієте?

Умгу.

А то ж вапше ніяк. Ну, тому я зв'язок з чоловіком... (зітхає)... в мене не було зв'язку. Поки одна дівчина, – дуже добра, дуже гарна, вона волонтер, допомагає тваринам, – вона мені kota привезла, на трьох лапах, я його доглядала. А вона потім мене... мені дала свого айфона, сказала, що не боїться, і я подзвонила родичам чоловіка, а вони цей номер передали йому. Отак-от, ну, я відновила зв'язок з рідними.

А скажіть, будь ласка, де зараз Ваш чоловік перебуває?

В ЗСУ. Він воює.

Тому йому було важливо мене витягти. Йому було важливо мене витягти, він дуже за мене хвилювався.

А скажіть, будь ласка...

Були погрози просто мене здати. І ще таке Вам скажу – від сусідів. Були погрози мене здати, «денеер».

А яка причина тому була? Що Ваш чоловік служить у ЗСУ?

Та, та! Отака причина! Отака причина!

Хоч я скажу... ну, я не знаю, заходили вони, вони заходили. Коли був бій біля будинку... У нас двері на кодовому замку... вони сиділи рядом... разом з нами, ці «денеєрівці». А потім вони ходили по квартирах, а в мене в квартирі...

Ну, я... гражданські речі його не ховала. Ну, як буцімто він на роботу пішов, розумієте, тапочки, халат, куртки там, ну, все, все було на місці. І молодий хлопець заходив, дивився, він нічого не сказав, не спитав, де чоловік, що я... Він побачив гражданські речі і нічого не сказав.

А так – погрози були. Да. «Із-за того, що чоловік в ЗСУ, ми тебе здамо».

А скажіть, будь ласка, скільки часу Ви перебували в Маріуполі?

(російською) Я в июле, как по-украински... До середины июля я была.

До середини липня я була в Маріуполі. Потім я знайшла перевізників і з котами своїми виїхала. Я забрала котів і вивезла і себе, і їх благополучно.

А де цей весь час Ви перебували в Маріуполі? Ви н...

В своїй квартирі. В своїй квартирі. А ж не було ні бомбосховищ, нічого. Коли... дуже сильно наш будинок постраждав, мешканці будинку були на першому, на другому поверхах, на прольоті, лестничному. Більш ніде було сховатись. А так, в мене коти були, як барометри. Не спиш, бо бомблять. Коти тихенько собі поруч лежать, – а, ну, значить, не попадуть.

Коли бомбили так, щоб, ну... трошки вікна в квартирі моїй постраждали, – коти були в дивані внутрі. *(Сміється)*. Вони були мені за барометра і за грілки. Я не змер... не замерзла, дякуючи цим тваринам.

А скажіть, будь ласка, як взагалі жило місто, коли воно вже було повністю окуповане російською федерацією?

Я Вам скажу як. Я Вам скажу як. В людей були думки: «Де знайти їжу, де знайти дрова?» Ось так воно було. «Де знайти їжу, де знайти дрова?» Отак.

Ну, і я просто... ну, якщо щодо мене, в мене просто були запаси: крупи, макарони, цукор, мука... ну, банки з помідорами, там, з огірками в мене були. І я... ще й допомагала, там, сусідці своїй. Молода дівчина, вона... Там є жіноча тюрма в Маріуполі, знаєте?

Умгу.

Вона там охоронницею працювала, але в неї двоє маленьких діточок: дочка Лізочка, вісім рочків, і рік і місяць хлопчик. Вона винаймала квартиру рядом зі мною, зі своєю мамою. Ну, якось ми трималися разом. Я просто не маю зараз з нею зв'язку, я не можу до неї додзвонитись.

Я дуже жалкую, що Іра не від... Ну, я не знаю, я хотіла виходити з ними, але ну, щось мені підказувало, що йти не треба. Щось мене стримувало, розумієте? А вона пішла. Вона, мама, діти, і її знайомий з батьками, вони пішли, до Володарська. І я... Я не знаю, що там далі сталося. Я їй дала теплу одягу, дала одяльця, там, ну, що можна було. А вона продукти оставила ті, що не забрала з собою.

А от за цей час, коли Ви перебували до липня місяця у Маріуполі, як взагалі російські військові вели себе по відношенню до людей, от наскільки вони, власне, агресивно були налаштовані?

Я ж кажу, по-різному. Чотири хлопця застрелили, біля під'їзду. По-різному, по-різному велись. Я просто, *(російською)* так сказати, по-русски «избегала».

Коли Ви виїздили, як Ви виїздили?

Гаразд, я тільки ні прізвищ, ні імен називаю не буду. За гроші. Фільтрація проходила за гроші. Знайомі, знайомого... В нього були зв'язки в Новоазовську, нас вивезли в Новоазовськ. Ми заплатили гроші, відбитки пальців в нас взяли, телефони не перевіряли. Але люди, коли, коли проходили фільтрацію просто самі від себе, казали, що там і таке знаходили, що вони даже не очікували. Що це було давно-давно-давно, там, якісь фото, ну, якась інформація. Вони її знаходили в телефонах.

Просто, я ж кажу, за гроші.

Я боялась, щоб щось вилізло, ну... *(зітхає)*. Мені просто треба було заплатити, щоб спокійно виїхати.

Ну так, Вас же ж могли... Я розумію, якщо в них є якась база, а Ваш чоловік?...

...Чоловік в ЗСУ.

Так, то небезпека була велика.

Да.

А як... як Ви далі їхали? Як на Вінничину потрапили?

Як на Вінничину? То я ж перевізником їхала до Дніпра через Запоріжжя. До Дніпра. Я в одних родичів побула там дня три і... приїхала на Вінничину, автобусом. Поїздом не могла, бо коти.

Виходить, була фільтрація і потім були... Я так розумію, що фільтрація, вона була там якось в один день, правильно?

Да.

І виходить, от фільтрація і після фільтрації, далі Ви там не поверталися вже додому, а їхали далі, так?

Не-не-не-не-не-не-не. Це не так було. Просто знайома сказала, що «домовилась, їдемо на фільтрацію». Фільтрація, ну, це бумажка така, дозвіл на переміщення. Ну, що ти дуже надійна людина, *(сміється)* тіпа того.

Ось. Ми з нею зробили цю фільтрацію. Просто, коли ти блокпости проїдеш, ця бумажка повинна бути. Без неї ти не проїдеш.

А я спочатку до Бердянська, мене привезли. Я переночувала в хостелі, в Бердянську, і з Бердянська – до Дніпра.